

Tâl a Phensiynau

Ymddeoliad a'ch Pensiwn (Hen Gynllun): Arweiniad i aelodau sy'n parhau yn yr 'hen' Gynllun Pensiwn o 1 Ebrill 2015

UCAC | yr undeb sy'n diogelu athrawon a darlithwyr Cymru

Ymddeoliad a'ch Pensiwn

Mae pedwar math o ymddeoliad:

- ymddeoliad ar sail tor-iechyd sydd ar gael i unrhyw oedran os oes tystiolaeth feddygol na fyddai'n bosibl i chi barhau i ddysgu
- ymddeoliad cynnar os terfynir eich cyflogaeth gan eich cyflogwr oherwydd diswyddo gorfodol ar sail gormodedd (*redundancy*) neu er mwyn effeithiolrwydd y gwasanaeth; mae hwn ar gael i athrawon dros 55 yn unig
- ymddeoliad cynnar i rai rhwng 55 a'r Oed Ymddeol Arferol; mae'r pensiwn yn yr achos yma yn cael ei leihau yn actiwaraid - gweler y Daflen Wybodaeth **Pensiwn wedi'i leihau'n actiwaraid**
- ymddeoliad ar sail oedran

Mae'r daflen hon yn ymwneud ag ymddeol ar sail oedran. Gweler y daflen wybodaeth **Ymddeoliad Cynnar** am fwy o fanylion am y mathau eraill o ymddeoliad.

Cynllun Pensiwn Athrawon

Gweinyddir y Cynllun Pensiwn Athrawon gan [Teachers' Pensions](#). Bydd pob athro, llawn neu ran-amser, yn cael eu cynnwys yn y cynllun oni bai eu bod yn dewis eithrio (*opt out*) er mwyn gwneud trefniadau pensiwn gwahanol. Mae llawer o fanteision i'r Cynllun Pensiwn Athrawon a byddai UCAC yn cynghori unrhyw athro i ystyried oblygiadau eithrio yn drylwyr cyn penderfynu gwneud hynny.

Hyd yn hyn nid yw asiantaethau wedi bod yn talu cyfraniadau cyflogwr at bensiwn. Efallai y bydd camau yn y blynyddoedd nesaf i ddiwygio hyn ond ar y foment, nid yw gweithio drwy asiantaeth yn cyfrannu at flynyddoedd o wasanaeth ar gyfer eich pensiwn.

I'r rhai sy'n talu i'r cynllun ers cyn 2007 mae'n gynllun 'cyflog terfynol' sy'n sicrhau talpswm a phensiwn rheolaidd wedi ei gysylltu â'r Mynegrif Prisiau Defnyddwyr (*Consumer Price Index*).

Mae'r cynllun hefyd yn darparu ar gyfer ymddeoliad cynnar a budd-daliadau tor-iechyd, yn ogystal â budd-daliadau marwolaeth a budd-daliadau i ddibynyddion a phartneriaid.

Rydych yn gymwys i dderbyn budd-daliadau pensiwn ar ôl cyflawni un o'r canlynol:

- 2 flynedd o wasanaeth pensiynadwy unrhyw bryd ar ôl 5 Ebrill 1988
- 2 flynedd o wasanaeth pensiynadwy unrhyw bryd os oeddech mewn gwasanaeth pensiynadwy ar 6 Ebrill 1988
- cyfanswm o 5 mlynedd o wasanaeth pensiynadwy ar unrhyw adeg

Os yn bosib, dylech wneud cais am bensiwn i *Teachers' Pensions* tua phedwar mis cyn dyddiad eich ymddeoliad. Serch hynny, byddai *Teachers' Pensions* yn gwneud pob ymdrech i brosesu cais pryd bynnag y daw. Mae ffurflenni pwrpasol ar gael ar wefan *Teachers' Pensions*. Eich cyfrifoldeb chi yw cyflwyno cais. Telir pensiynau'n fisol, fel arfer ddiwrnod cyn dyddiad eich pen-blwydd.

Ar hyn o bryd, mae pensiwn athrawon wedi ei seilio ar y cyflog cyfartalog a hyd y gwasanaeth (nifer y blynyddoedd a diwrnodau). Y **cyflog cyfartalog** yw'r gorau o'r canlynol:

- cyfartaledd cyflog pensiynadwy'r tair blynedd olynol orau yn ystod y deng mlynedd galendr diwethaf o wasanaeth; ailasesir cyflogau'r blynyddoedd hyn yn unol â'r Mynegrif Prisiau Defnyddwyr (CPI)
- y cyflog pensiynadwy a dderbyniwyd yn ystod y 12 mis diwethaf cyn dyddiad yr ymddeoliad

Gall fod cyfyngiad ar y cyflog cyfartalog pe byddai'r cyflog wedi cynyddu'n sylweddol yn y cyfnod cyn ymddeol.

Mae'r Oed Ymddeol Arferol yn naill ai 60 neu 65 mlwydd oed, yn dibynnu ar bryd yr ymunoch chi â'r cynllun. Mae hawl i ymddeol cyn hynny, o 55 mlwydd oed ymlaen, ond byddai hynny ar bensiwn gostyngol. Gweler Taflen Wybodaeth: **Pensiwn wedi'i leihau'n actiwaraid** am fwy o fanylion.

Aelodau o'r Cynllun Pensiwn Athrawon cyn Ionawr 2007

Yr **Oed Ymddeol Arferol** i athro a oedd yn aelod o'r Cynllun Pensiwn Athrawon cyn Ionawr 2007 yw 60 ond mae gennych yr hawl i barhau i ddysgu y tu hwnt i hynny. Ar eich ymddeoliad byddwch yn derbyn pensiwn blynyddol ynghyd â thalpswm sy'n ddi-dreth.

Dyma sut i gyfrifo'ch pensiwn a'ch talpswm:

- rhannwch eich cyflog cyfartalog ag 80
- lluoswch yr ateb â nifer y blynyddoedd a'r dyddiau o wasanaeth

Dyma fydd eich pensiwn blynyddol. Bydd eich talpswm yn dair gwaith eich pensiwn blynyddol.

Mae'n bosib dewis cymryd mwy o dalpswm, hyd at 25% o werth eich cronfa pensiwn, gan dderbyn llai o pensiwn blynyddol. Am bob £12 ychwanegol at y talpswm, byddech yn derbyn £1 yn llai o pensiwn.

Dyma'r fformiwla ar gyfer cyfrifo **uchafswm y talpswm** y gellir ei gymryd:

$$\frac{(\text{pensiwn} \times 20) + (\text{talpswm} \times 20/12)}{4.6667}$$

Enghraifft: athro'n ymddeol ar gyflog o £36,756 gyda 35 mlynedd o wasanaeth:

$$\frac{36756 \times 35}{80} = 16080.75$$

felly £16,080.75 fyddai'r pensiwn blynyddol;
byddai'r talpswm yn deirgwaith y swm hwn, sef **£48,242.25**

Ond gellid cael mwy fel talpswm:

$$\frac{(16080.75 \times 20) + (48242.25 \times 20/12)}{4.6667} = 86146.26$$

felly gellid cymryd talpswm o hyd at **£86,146.26**;
ond o gymryd yr uchafswm talpswm byddai'r pensiwn
blynyddol yn gostwng i **£12,922.08**

Aelodau newydd o'r Cynllun Pensiwn Athrawon o Ionawr 2007 ymlaen

Yr **Oed Ymddeol Arferol** i athro sydd wedi ymuno â'r Cynllun Pensiwn Athrawon o 1 Ionawr 2007 ymlaen yw 65, ond mae gennych yr hawl i barhau i ddysgu y tu hwnt i hynny. Ar eich ymddeoliad byddwch yn derbyn pensiwn blynyddol. Gallwch hefyd dderbyn talpswm sy'n ddi-dreth, os dymunwch, ond bydd hyn yn arwain at lai o pensiwn.

Dyma sut i gyfrifo'ch pensiwn a'ch talpswm:

- rhannwch eich cyflog cyfartalog â 60
- lluoswch yr ateb â nifer y blynyddoedd o wasanaeth

Dyma fydd eich pensiwn blynyddol. Mae gyda chi'r hawl i gael talpswm drwy leihau eich pensiwn hyd at 25% o werth eich cronfa pensiwn. Gelwir hyn yn '**Cymudo Pensiwn**'. Am bob £1 o ostyngiad yn eich pensiwn byddwch yn derbyn £12 fel talpswm.

Dyma'r fformiwla ar gyfer cyfrifo **uchafswm y talpswm** y gellir ei gymryd:

$$\frac{\text{pensiwn} \times 20}{4.6667}$$

Enghraifft: athro'n ymddeol ar gyflog o £36,756 gyda 35 mlynedd o wasanaeth:

$$\frac{36756 \times 35}{60} = 21441.00$$

felly **£21,441.00** fyddai'r pensiwn blynyddol.

Ond byddai hawl i gymudo rhan o'r pensiwn i sicrhau talpswm

$$\frac{21441 \times 20}{4.6667} = 91889.34$$

felly gellid cymryd talpswm o hyd at **£91,889.34**;
ond o gymryd yr uchafswm talpswm byddai'r pensiwn blynyddol yn gostwng i **£13,783.55**

Gwasanaeth cyn ac ar ôl Ionawr 2007

I'r athrawon hynny a oedd yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn cyn Ionawr 2007 ac sy'n parhau i weithio neu sydd wedi ailymuno â'r cynllun ar ôl 1 Ionawr 2007 wedi cael toriad mewn gwasanaeth o lai na phum mlynedd, dylid defnyddio'r dull cyntaf o gyfrifo'r pensiwn.

I'r athrawon hynny a oedd yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn cyn Ionawr 2007 ond sydd wedi cael toriad mewn gwasanaeth o fwy na phum mlynedd ac sydd wedi ailymuno â'r cynllun ar ôl 1 Ionawr 2007, dylid defnyddio'r ddau ddull uchod o gyfrifo'r pensiwn. Dylid defnyddio'r dull cyntaf ar gyfer y gwasanaeth hyd at Ionawr 2007 a'r ail ddull ar gyfer y gwasanaeth wedi hynny.

Ymddeoliad Graddol (*Phased Retirement*) (sef derbyn peth pensiwn ond yn parhau i weithio)

Wedi cyrraedd 55 mlwydd oed gallwch gymryd ymddeoliad graddol heb doriad yn eich gwasanaeth cyn belled â bod eich cyflog pensiynadwy'n gostwng 20% neu fwy am o leiaf 12 mis. Cyfrifir y gostyngiad mewn cyflog trwy gymharu â'ch cyflog cyfartalog dros y chwe mis blaenorol. Gallwch gymryd hyd at 75% o'r pensiwn sy'n ddyledus i chi yn y modd yma. Gallwch ddefnyddio'r dewis hwn ddwywaith cyn ymddeol cyn belled â bod gostyngiad o 20% y naill dro a'r llall.

Gallai hyn ddigwydd, er enghraifft, oherwydd eich bod wedi symud i swydd gyda llai o gyfrifoldebau neu oherwydd eich bod yn gweithio llai o oriau. Byddwch yn parhau i gyfrannu tuag at eich Cynllun Pensiwn Athrawon o'r cyflog y byddwch yn dal i'w ennill. Byddai'n rhaid i chi drafod y trefniant ymlaen llaw a chael cefnogaeth eich cyflogwr.

Os byddwch yn derbyn unrhyw bensiwn dan y cynllun hwn cyn i chi gyrraedd eich Oed Ymddeol Arferol yna byddai gostyngiad actiwaraid yng ngwerth y pensiwn.

Cyfraniadau Ychwanegol

Mae sawl dull o gynyddu'ch pensiwn trwy dalu cyfraniadau ychwanegol:

- talu i gynllun Cyfraniadau Gwirfoddol Ychwanegol (*Additional Voluntary Contributions* neu AVCs) penodol i athrawon gyda chwmni Prudential
- talu i gynllun cwmni arall (*Free Standing Additional Voluntary Contributions*)
- talu i gynllun rhanddeiliad (*Stakeholder Pension*) neu gynllun pensiwn personol
- prynu pensiwn ychwanegol drwy'r Cynllun Pensiwn Athrawon

Cofiwch y byddwch hefyd yn derbyn **Pensiwn Gwladol** (os ydych yn cwrdd â'r meini prawf perthnasol) pan fyddwch yn cyrraedd yr oedran priodol. Dros y blynyddoedd nesaf bydd yr oedran ar gyfer derbyn y Pensiwn Gwladol yn codi i 66 erbyn Hydref 2020 ac i 68 erbyn 2046.

Cynlluniau Cyfraniadau Gwirfoddol Ychwanegol (AVCs)

Mae telerau arbennig ar gyfer athrawon wedi'u sicrhau gan gwmni Prudential ond gall athrawon drefnu i dalu cyfraniadau ychwanegol gyda chwmni arall o'u dewis. Buddsoddir yr arian gan y cwmni a bydd gwerth y buddiannau y byddwch yn eu derbyn yn dibynnu ar werth y

buddsoddiadau pan fyddwch yn ymddeol. Bydd hawl gennych i ddechrau tynnu pensiwn o gynllun AVC cwmni Prudential yr un pryd ac y byddwch yn dechrau derbyn eich pensiwn athrawon. Gall y rheolau fod yn wahanol ar gyfer cynlluniau cwmnïau eraill.

Mae'r penderfyniad i dalu i gynllun AVC yn un sy'n rhaid i'r unigolyn ei wneud wrth ystyried amgylchiadau personol.

Ni all UCAC gynnig arweiniad ar fanteision neu anfanteision gwneud hynny ond byddem yn eich cynghori i geisio barn Ymgynghorydd Ariannol Annibynnol.

Ychwanegu at eich pensiwn drwy'r Cynllun Pensiwn Athrawon

Gellir sicrhau budd-daliadau uwch o'r Cynllun Pensiwn Athrawon drwy brynu unedau pensiwn ychwanegol. Mae hyn yn disodli'r drefn flaenorol o 'brynu blynyddoedd ychwanegol' (*past added years*).

- Gellir prynu pensiwn ychwanegol fesul unedau gwerth £250 y flwyddyn o bensiwn ychwanegol hyd at gyfnod o 20 mlynedd, naill ai trwy dalpswm neu trwy daliadau misol rheolaidd
- Rhaid bod yn dal mewn cyflogaeth bensiynadwy ac o dan Oedran Ymddeol Arferol cyn y gellir prynu pensiwn ychwanegol; ni ellir prynu pensiwn ychwanegol wedi i chi ymddeol
- Gellir prynu naill ai budd-daliadau personol yn unig neu fudd-daliadau personol ac ar gyfer dibynyddion; ni ellir prynu budd-daliadau ar gyfer dibynyddion yn unig
- Ni thelir talpswm yn awtomatig ond gellir dewis ildio hyd at 25% o'r pensiwn ychwanegol er mwyn sicrhau talpswm; byddech yn derbyn £12 o dalpswm am bob £1 o bensiwn blynyddol a fyddai'n cael ei ildio
- Mae cost prynu pensiwn ychwanegol yn uchel ac yn dibynnu ar nifer o ffactorau megis oedran, eich rhyw a'r math o fudd-daliadau y dymunir eu sicrhau; nid yw'n seiliedig ar ganran o'r cyflog; mae cyfrifiannell ar wefan *Teachers' Pensions* sydd yn amcangyfrif y gost

Lwfans Gydol Oes

Dilëwyd y rheol na all athro gyfrannu mwy na 15% o'i g/chyflog tuag at gynlluniau pensiwn. Yn lle hynny sefydlwyd Lwfans Gydol Oes (*Lifetime Allowance*) sy'n cynnwys cyfanswm gwerth holl gronfeydd unrhyw gynlluniau pensiwn a fyddai gan athro - y Cynllun Pensiwn Athrawon, unrhyw gynllun pensiwn o gyflogaeth arall, AVC neu bensiwn ychwanegol a brynwyd, ond nid y pensiwn gwladol. Maint y lwfans ar

gyfer 2019/20 yw £1.055 miliwn. Yn gyffredinol, golyga'r newid gynnydd yn faint o arian y gall athrawon ei neilltuo ar gyfer prynu mwy o bensiwn. Mae gan *Teachers' Pensions* fformiwla ar gyfer amcangyfrif faint y gall athro wario ar ychwanegu at ei bensiwn. Nid yw'n debygol y bydd y mwyafrif llethol o athrawon yn cyrraedd trothwy Lwfans Gydol Oes.

Cyngor Pellach

Mae'r daflen hon yn egluro sut mae'r 'hen' Gynllun Pensiwn Athrawon yn gweithio.

Daeth Cynllun Pensiwn Athrawon 'newydd' yn dod i fodolaeth ar 1 Ebrill 2015. Golyga hyn bod gan y rhan fwyaf o athrawon ddau gynllun pensiwn ac mae'r daflen **Ymddeoliad a'ch Pensiwn (Cynllun Newydd)** yn egluro sut y bydd hyn yn gweithio.

Ni all UCAC gynnig cyngor i unigolion ar fanteision unrhyw gynllun penodol iddyn nhw'n bersonol. Byddai UCAC yn cynghori aelodau i drafod eu sefyllfa benodol gyda pherson cymwys megis Ymgynghorydd Ariannol Annibynnol.

Gwasanaeth ymgynghori ariannol annibynnol i aelodau UCAC

Cred UCAC fod cael mynediad at gyngor ariannol annibynnol drwy gyfrwng y Gymraeg yn bwysig i aelodau wrth iddynt gynllunio tuag at eu dyfodol.

Yn dilyn proses o gyfweld a gwirio, mae UCAC yn hapus i gymeradwyo'r cwmnïau isod:

Rheolwyr Ariannol Fairstone Cyf. (gwasanaeth i aelodau Cymru gyfan)

Am gyngor ariannol annibynnol ar faterion yn ymwneud â buddsoddiadau, pensiwn ac yswiriant.

www.fairstone.co.uk 01970 600 007 / 01239 800330

Sterling Porthmadog Cyf.

(gwasanaeth rhanbarthol i aelodau yng ngogledd a chanolbarth Cymru)

Am gyngor ariannol annibynnol ar faterion yn ymwneud â buddsoddiadau, pensiwn, yswiriant a morgeisi. 01766 513273

Canllaw Cyf.

(gwasanaeth rhanbarthol i aelodau yng ngogledd Cymru)

Am gyngor annibynnol ar sut i gynllunio'n ariannol ar gyfer eich ymddeoliad.

www.canllaw.co.uk 01286 672011

Mae'r cwmnïau uchod yn cael eu hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr Awdurdod Gwasanaethau Ariannol.

***Nid yw UCAC yn gyfrifol am unrhyw gyngor a roir gan gwmni ymgynghori ariannol annibynnol.**

Gwybodaeth bellach

Mae **Pensiynau Athrawon** yn cynhyrchu cyfres o daflenni a ffurflenni sydd ar gael ar eu gwefan www.teacherspensions.co.uk. Gellir defnyddio cyfrifiannell ar y wefan i amcangyfrif faint o bensiwn neu faint o dalpswm y gallech ei gael dan wahanol amgylchiadau.

Rhif y llinell gymorth yw 0845 6066166.

Gweler hefyd Taflenni UCAC:

- Pensiwn wedi'i leihau'n actiwaraid
- Ymddeoliad cynnar
- Trosglwyddo i'r Cynllun Pensiwn Athrawon newydd

I gael unrhyw gyngor neu arweiniad pellach, cysyllter â'r Swyddog Maes perthnasol. Ffoniwch swyddfa UCAC ar 01970 639950 i gael sgwrs â:

- Mererid Lewis Davies, Swyddog Maes y De-ddwyrain, mererid@ucac.cymru
- Ioan Rhys Jones, Swyddog Maes y Gogledd, ioan@ucac.cymru
- Gareth Morgan, Swyddog Maes y Canolbarth a'r De-orllewin, gareth@ucac.cymru
- Ywain Myfyr, Swyddog Maes Cynorthwyol, ywain@ucac.cymru

Yn ogystal, mae modd cysylltu â:

- Dilwyn Roberts-Young, Ysgrifennydd Cyffredinol, dilwyn@ucac.cymru
- Rebecca Williams, Is-ysgrifennydd Cyffredinol a Swyddog Polisi, rebecca@ucac.cymru

Diweddarwyd: Tachwedd 2019

UCAC
Undeb
Cenedlaethol
Athrawon
Cymru

Prif Swyddfa **UCAC**, Ffordd Penglais, Aberystwyth,
Ceredigion SY23 2EU

ffôn: 01970 639950 | ffacs: 01970 626765 | ucac@ucac.cymru

[f facebook.com/AthrawonCymru](https://www.facebook.com/AthrawonCymru) twitter.com/AthrawonCymru

www.ucac.cymru